

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Załącznik nr 9 do Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020

**Wytyczne dotyczące udzielania
zamówień publicznych w ramach
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020**

Gdańsk, grudzień 2015 r.

Spis treści

Rozdział 1.	Słowniczek pojęć	4
Rozdział 2.	Podstawa prawna	6
Podrozdział 2.1.	Podstawowe akty prawne i dokumenty, na podstawie których zostały przygotowane Wytyczne.....	6
Rozdział 3.	Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie Wytycznych	7
Rozdział 4.	Zasady obowiązujące podczas realizacji zamówień publicznych	8
Podrozdział 4.1.	Zasada uczciwej konkurencji w rozumieniu Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków RPO WP 2014-2020	8
Rozdział 5.	Warunki realizacji zamówień publicznych.....	9
Podrozdział 5.1.	Szczególne warunki realizacji zamówień publicznych udzielanych zgodnie z ustawą PZP	9
Podrozdział 5.2.	Szczególne warunki realizacji zamówień publicznych udzielanych zgodnie z zasadą konkurencyjności	11
Rozdział 6.	Tryb uproszczony – wydatki o wartości od 20 tys. zł. netto do 50 tys. zł. netto włącznie oraz poniżej kwoty 20 tys. zł. netto.....	15
Rozdział 7.	Szacowanie wartości zamówienia	16
Podrozdział 7.1.	Szacowanie wartości oraz wybór procedury udzielania zamówień w projektach partnerskich	17
Rozdział 8.	Opis przedmiotu zamówienia, ustalenie terminów i warunków udziału w postępowaniu oraz kryteria oceny ofert	18
Podrozdział 8.1.	Opis przedmiotu zamówienia	18
Podrozdział 8.2.	Ustalenie terminów	19
Podrozdział 8.3.	Warunki udziału w postępowaniu	20
Podrozdział 8.4.	Kryteria oceny ofert.....	21
Rozdział 9.	Wymogi dotyczące poprawnego przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	21
Podrozdział 9.1.	Wybór trybu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.....	23
Podrozdział 9.2.	Zmiany w umowach z wykonawcami	24
Rozdział 10.	Stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych realizowanych w ramach projektów dofinansowanych z EFS.....	25
Podrozdział 10.1.	Analiza potrzeb społecznych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego	26
Podrozdział 10.2.	Klauzula „zastrzeżona” dotycząca ograniczania możliwości ubiegania się o zamówienie publiczne do podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne.....	27
Podrozdział 10.3.	Klauzula „zatrudnieniowa” dotycząca zatrudnienia na potrzeby realizacji zamówienia	27
Podrozdział 10.4.	Klauzula dotycząca utworzenia/zwiększenia funduszu szkoleniowego	28
Podrozdział 10.5.	Czynności związane z zastosowaniem klauzul społecznych	28
Podrozdział 10.6.	Elementy społeczne w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego	28

ZAŁĄCZNIKI	29
------------------	----

Rozdział 1. Słowniczek pojęć

Użyte w *Wytycznych* określenia oznaczają:

Zamówienie publiczne	pisemna umowa odpłatna, zawarta pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w projekcie realizowanym w ramach RPO WP, przy czym dotyczy to zarówno umów o udzielenie zamówień publicznych zgodnie z ustawą PZP jak i umów dotyczących zamówień udzielanych zgodnie z zasadą konkurencyjności
Zamówienia sektorowe	zamówienia publiczne w rozumieniu art. 132 ust. 1 ustawy PZP
DEFS	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
DPR	Departament Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
IA	Instytucja Audytowa
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ RPO WP	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
Jst	Jednostki samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
ZW RPO WP	Zasady wdrażania Regionalnego Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
Ustawa PZP	Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych
RPO WP 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
UE	Unia Europejska
UFP	Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. <i>o finansach publicznych</i> (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.)
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku
UP	Umowa Partnerstwa
WE	Wspólnota Europejska
ZWP	Zarząd Województwa Pomorskiego
BZP	Biuletyn Zamówień Publicznych
ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
KIO	Krajowa Izba Odwoławcza
SIWZ	Specyfikacja istotnych warunków zamówienia
TFUE	Trakt o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
TWE	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską
UZP	Urząd Zamówień Publicznych
KPC	Kodeks Postępowania Cywilnego
Ustawa wdrożeniowa	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. <i>o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020</i> (Dz. U. z 2014 r., poz. 1146)
Taryfikator	dokument określający warunki obniżania wartości korekt finansowych oraz wartości wydatków poniesionych nieprawidłowo wydany w formie rozporządzenia ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (do czasu wejścia w życie rozporządzenia obowiązują wskaźniki procentowe do obliczania wysokości korekt finansowych dla zamówień publicznych, określone w tabelach załączonych do niniejszych wytycznych)
Projekt	projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej
Wydatek kwalifikowalny	wydatek lub koszt poniesiony w związku z realizacją projektu w ramach RPO WP 2014-2020, który kwalifikuje się do refundacji, rozliczenia (w przypadku systemu zaliczkowego) zgodnie z umową o dofinansowanie projektu i poświadczenia, że środków przeznaczonych na realizację Programu zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
Wydatek niekwalifikowalny	każdy wydatek lub koszt poniesiony, który nie jest wydatkiem kwalifikowalnym
Wykonawca	osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która oferuje określone produkty lub usługi na rynku lub zawarła umowę w sprawie realizacji zamówienia publicznego będącego efektem działań podjętych przez zamawiającego w projekcie realizowanym w ramach RPO WP
Pozostałe pojęcia i skróty użyte w niniejszych <i>Wytycznych</i> zostały zdefiniowane w Zasadach wdrażania RPO WP 2014-2020.	

Rozdział 2. Podstawa prawna

Podrozdział 2.1. Podstawowe akty prawne i dokumenty, na podstawie których zostały przygotowane Wytyczne

Prawo krajowe

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 907, ze zm.)

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 121, ze zm.).

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 101, ze zm.).

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267, ze zm.).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503, ze zm.).

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1409, ze zm.).

Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. z 2014 r., poz. 915).

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 782, ze zm.).

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2012 r. Nr 182, poz. 1228, ze zm.).

Prawo Unii Europejskiej

Dyrektywa Klasyczna (2004/18/We)

Dyrektywa Sektorowa (2004/17/We)

Dyrektywy Odwoławcze (2007/66/We, 89/665/Ewg, 92/13/Ewg)

Dyrektywa Obronna (2009/81/We)

Nowe Dyrektywy w sprawie Zamówień Publicznych (termin implementacji upływa 18.04 2016 roku).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji

Rozdział 3. Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie Wytycznych

- 1) Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020 (Dz.U. z 2014 poz. 1146, ze zm.), zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”, oraz pkt 7 rozdziału 4 Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 kwietnia 2015 r. w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (Nr MliR/H 2014-2020/12(01)/04/2015/).
- 2) Niniejsze wytyczne odnoszą się do zamówień publicznych udzielanych podczas realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach RPO WP.
- 3) Zgodnie z zapisami art. 2 pkt 32 ustawy wdrożeniowej, IZ RPO WP/IP w umowie o dofinansowanie/decyzji o dofinansowaniu projektu zobowiąże beneficjenta do stosowania zapisów *Wytycznych*.
- 4) IZ RPO WP/IP zapewnia, że zgodnie z „Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020”, beneficjenci Programu zobowiązani są do zawierania umów, z tytułu których będą ponosić wydatki kwalifikowalne dla zadań objętych projektem, z uwzględnieniem procedur przewidzianych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (PZP)¹, gdy wymóg jej stosowania wynika z tej ustawy.
- 5) Niniejsze Wytyczne ustanawiają również zasady zawierania umów przez podmioty, które nie są zobowiązane do stosowania ustawy PZP.
- 6) Do oceny prawidłowości wszystkich umów zawartych w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się podpisaniem danej umowy. Wszczęcie postępowania jest tożsame z publikacją ogłoszenia o wszczęciu postępowania, lub zamiarze udzielenia zamówienia publicznego lub o prowadzonym naborze pracowników na podstawie stosunku pracy, pod warunkiem, że beneficjent udokumentuje publikację ogłoszenia o wszczęciu postępowania.
- 7) W przypadku, gdy ogłoszona w trakcie realizacji projektu (po podpisaniu umowy o dofinansowanie) wersja *Wytycznych* wprowadza rozwiązania korzystniejsze dla beneficjenta, warunki ewentualnego ich stosowania w odniesieniu do wydatków poniesionych przed dniem stosowania nowej wersji *Wytycznych* określa umowa o dofinansowanie. Powyższe rozwiązanie dotyczy jedynie projektów finansowanych z EFRR.
- 8) Zmiana *Wytycznych* nie powoduje konieczności aktualizacji zatwierdzonych wniosków o dofinansowanie.
- 9) IZ RPO WP/IP zobowiąże w umowie o dofinansowanie beneficjentów realizujących projekty dofinansowane z EFS do udzielania zamówień publicznych z zastosowaniem tzw. klauzul społecznych. Szczegółowe zasady dotyczące stosowania klauzul społecznych opisane zostały w Rozdziale 10 niniejszego dokumentu.

¹ T.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

Rozdział 4. Zasady obowiązujące podczas realizacji zamówień publicznych

IZ RPO WP/IP zapewnia, że podczas realizacji zamówień publicznych udzielanych przez beneficjentów obowiązują następujące zasady:

- 1) **zasada uczciwej konkurencji** - obowiązek przygotowania i przeprowadzenia postępowania w sposób, który zapewnia zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców, a także zgodnie z warunkami i procedurami określonymi w niniejszych Wytycznych.
- 2) **zasada prymatu trybów przetargowych** - obowiązek stosowania jako podstawowych trybów udzielania zamówień publicznych przetargu nieograniczonego oraz przetargu ograniczonego.
- 3) **zasada równego traktowania wykonawców** – obowiązek równego traktowania wykonawców, poprzez określanie warunków udziału w postępowaniu i kryteriów oceny ofert w sposób obiektywny, nefaworyzujący żadnego z nich.
- 4) **zasada bezstronności i obiektywizmu** – obowiązek wykonywania czynności związanych z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia bezstronnie i obiektywnie. Obiektywizm natomiast oznacza konieczność dokonywania czynności na podstawie obowiązujących przepisów oraz rzetelnej wiedzy dotyczącej zarówno formalnoprawnych, jak i merytorycznych kwestii związanych z udzielaniem zamówienia.
- 5) **zasada jawności** – obowiązek informowania o organizowanych zamówieniach, postępowaniach, umożliwienie dostępu wykonawcom do dokumentacji, jawność wyników przeprowadzonego postępowania oraz obowiązek informowania wykonawców o wszelkich zmianach i wyjaśnieniach udzielonych w trakcie prowadzonej procedury. Zamawiający może ograniczyć dostęp do informacji związanych z postępowaniem tylko w przypadkach określonych w ustawie.

Podrozdział 4.1. Zasada uczciwej konkurencji w rozumieniu Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków RPO WP 2014-2020

- 1) IZ RPO WP/IP w umowie o dofinansowanie zobowiązuje beneficjenta RPO WP do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w ramach projektu, w sposób zapewniający w szczególności zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców, a także zgodnie z warunkami i procedurami określonymi w niniejszych Wytycznych.
- 2) Udzielanie zamówienia publicznego w ramach projektu następuje zgodnie z:
 - a) **Ustawą PZP** – w przypadku beneficjenta będącego podmiotem zobowiązanym do jej stosowania zgodnie z art. 3 ustawy PZP, albo
 - b) **Zasadą konkurencyjności**, w przypadku:
 - i. beneficjenta, niebędącego podmiotem zobowiązanym zgodnie z art. 3 ustawy PZP do jej stosowania, w przypadku zamówień publicznych przekraczających wartość 50 tys. zł. netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT),
 - ii. beneficjenta, o którym mowa w lit a):
 - w przypadku zamówień o wartości niższej od kwoty określonej w art. 4 pkt 8 ustawy PZP, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. zł. netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), lub
 - w przypadku zamówień sektorowych – o wartości niższej od kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy PZP, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. zł. netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT),

z uwzględnieniem warunków wynikających z niniejszego podrozdziału z zastrzeżeniem pkt 3) i 4).

- 3) W przypadku, gdy beneficjent jest organem administracji publicznej, może on powierzać na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizację zadań publicznych, w trybie określonym w tej ustawie.
- 4) W przypadku, gdy na podstawie obowiązujących przepisów prawa innych niż ustawa PZP wyłącza się stosowanie ustawy PZP, beneficjent, o którym mowa w art. 3 ustawy PZP, przeprowadza zamówienie publiczne z zastosowaniem tych przepisów.
- 5) W przypadku zamówień, dla których nie stosuje się zasady konkurencyjności i ustawy PZP lecz wydatki są powyżej 50 tys. zł. netto (nie dotyczy zamówień dodatkowych i uzupełniających), nie ma obowiązku umieszczania informacji o zamówieniu w tzw. bazie konkurencyjności oraz zamieszczania informacji o wyniku postępowania.
- 6) W przypadku naruszenia przez beneficjenta warunków i procedur postępowania o udzielania zamówienia publicznego określonego w niniejszym podrozdziale, IZ RPO WP/IP uznaje całość lub część wydatków za niekwalifikowane, zgodnie z obowiązującym Taryfikatorem.

IZ RPO WP/IP na podstawie art. 3 ust. 3 ustawy PZP zobowiązuje do stosowania trybów i procedur opisanych w ustawie PZP podczas ponoszenia wydatków kwalifikowalnych w ramach projektów realizowanych z udziałem środków EFRR/EFS również **podmioty, których założycielami/jednostkami powołującymi są podmioty zaliczane do jednostek sektora finansów publicznych**. Dotyczy to także sytuacji, gdy podmiot ponoszący wydatki (beneficjent, partner) został powołany przez kilka jednostek/organizacji prywatnych lub społecznych oraz choćby jedną jednostkę sektora finansów publicznych.

Rozdział 5. Warunki realizacji zamówień publicznych

Podrozdział 5.1. Szczególne warunki realizacji zamówień publicznych udzielanych zgodnie z ustawą PZP

- 1) Do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego stosuje się podstawowe tryby udzielania zamówienia publicznego, tj. przetarg nieograniczony lub ograniczony. W przypadku korzystania przy udzielaniu zamówień z trybu innego niż podstawowy, należy udowodnić na piśmie spełnienie ustawowych przesłanek umożliwiających jego zastosowanie. Brak udowodnienia spełnienia warunków uzasadniających zastosowanie danego trybu może skutkować uznaniem wydatków w ramach zamówienia publicznego za niekwalifikowalne. Dla zapewnienia właściwej ścieżki audytu dokumenty uzasadniające wybór trybu są archiwizowane łącznie z dokumentacją dotyczącą danego zamówienia publicznego.
- 2) Okresy poszczególnych etapów postępowania mogą zostać skrócone (przyśpieszony tryb) w przypadku zamówień publicznych o wartościach równych lub przekraczających kwoty, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy PZP, jedynie w sytuacjach przewidzianych w prawie unijnym i krajowym, w tym w przypadku zaistnienia pilnej potrzeby udzielenia zamówienia publicznego. Pilna potrzeba nie może wynikać z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, które – działając z należytą starannością – był w stanie

przewidzieć². W przypadku powołania się na wystąpienie pilnej potrzeby udzielenia zamówienia publicznego, należy udokumentować zaistnienie tego faktu. Dokumentację należy dołączyć do protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

- 3) Przed formalnym wszczęciem postępowania w trybie negocjacji bez ogłoszenia na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy PZP, z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a lub b³ oraz z ust. 1 pkt 1a zapytania o cenę, w celu zagwarantowania wszystkim potencjalnym wykonawcom odpowiedniego poziomu upublicznienia informacji, należy opublikować informację o zamiarze udzielenia zamówienia publicznego, zwaną dalej: „informacją o zamówieniu publicznym”. Informacja o zamówieniu publicznym jest umieszczana na stronie internetowej zamawiającego, o ile posiada on taką stronę, oraz w jego siedzibie, przy czym należy dążyć do dostosowania zakresu upublicznienia do znaczenia danego zamówienia publicznego dla potencjalnych wykonawców, w tym wykonawców z innych państw członkowskich. Informacja o zamówieniu publicznym zawiera w szczególności opis przedmiotu zamówienia publicznego, kryteria oceny ofert wstępnych, warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania ocen spełniania tych warunków, a także termin składania ofert wstępnych, który nie powinien być krótszy niż 7 dni kalendarzowych od dnia zamieszczenia ogłoszenia.
- 4) Tryb negocjacji bez ogłoszenia, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt. 3 ustawy PZP oraz tryb zapytania ocenę znajdując zastosowanie do wybranych ofert wstępnych, o których mowa w pkt 3), a w przypadku braku ofert wstępnych albo ich odrzucenia, w odniesieniu do wybranych wykonawców na rynku. W przypadku zamiaru skorzystania z trybu zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a lub b lub ust. 1 pkt 1a, w sytuacji kiedy w trakcie procedury opisanej w pkt 3) wpłynie więcej niż jedna oferta niepodlegająca odrzuceniu, nie zachodzą przesłanki do zastosowania ww. trybu.
- 5) W przypadkach, w których zastosowanie trybu niekonkurencyjnego niewymagającego publikacji zgodnie z ustawą PZP zostało:
 - a) poprzedzone procedurą udzielenia zamówienia publicznego przeprowadzoną w trybie podstawowym, lub
 - b) gdy wystąpiła pilna potrzeba, niewynikająca z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć,,
 - c) w przypadku zamówień dodatkowych, publikowane jest ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy, o którym mowa w art. 62 ust. 2a oraz art. 66 ust. 2 ustawy PZP.
- 6) Zamówienia sektorowe, które określa art. 132 ustawy PZP, to zamówienia, w których możemy stwierdzić łączne spełnienie trzech warunków:
 - a) zamawiającym są podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 i ich związku, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 4, ustawy PZP;

² Przykładowo, nie stanowi „pilnej potrzeby” konieczność terminowej realizacji poszczególnych zadań w projekcie w związku z tym, że zamawiający nie przewidział odpowiedniego czasu na przeprowadzenie procedury przetargowej lub nie przystąpił do jej wszczęcia z odpowiednim wyprzedzeniem. Nie uzasadniają także „pilnej potrzeby” opóźnienia we wcześniej prowadzonych zamówieniach publicznych. Zatem, stwierdzenie pilnej potrzeby udzielenia zamówienia publicznego możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy zamawiający jest w stanie wykazać, iż działając z należytą starannością nie mógł przewidzieć zaistnienia określonych okoliczności.

³ Nie dotyczy zamówień publicznych, o których mowa w art. 67 ust. 3 pkt.1 ustawy PZP.

- b) Zamówienie jest udzielane w celu wykonywania jednego z następujących rodzajów działalności:
- poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, węgla brunatnego, węgla kamiennego i innych paliw stałych;
 - zarządzania lotniskami, portami morskimi lub śródlądowymi oraz ich udostępniania przewoźnikom powietrznym, morskim i śródlądowym;
 - tworzenia sieci przeznaczonych do świadczenia publicznych usług związanych z produkcją, przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej, gazu lub ciepła lub dostarczania energii elektrycznej, gazu albo ciepła do takich sieci lub kierowania takimi sieciami;
 - tworzenia sieci przeznaczonych do świadczenia publicznych usług związanych z produkcją lub dystrybucją wody pitnej lub dostarczania wody pitnej do takich sieci lub kierowania takimi sieciami;
 - obsługi sieci świadczących publiczne usługi w zakresie transportu kolejowego, tramwajowego, trolejbusowego, kolejną linową lub przy użyciu systemów automatycznych;
 - obsługi sieci świadczących publiczne usługi w zakresie transportu autobusowego;
 - świadczenia usług pocztowych.
- c) Wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8.

W przypadku zamówień sektorowych dodatkowym dopuszczalnym trybem są zgodnie z art. 134 pkt 1 Ustawy PZP - negocjacje z ogłoszeniem.

Podrozdział 5.2. Szczególne warunki realizacji zamówień publicznych udzielanych zgodnie z zasadą konkurencyjności

- 1) Zasady konkurencyjności nie stosuje się do:
- a) zamówień publicznych, których przedmiotem są dostawy i usługi określone w art. 4 ustawy PZP, z wyjątkiem dostaw i usług określonych w art. 4 pkt 8 ustawy PZP, przy czym do dostaw i usług określonych w art. 4 pkt. 3 lit. i ustawy PZP w zakresie zamówień publicznych, których przedmiotem jest nabycie innych praw do nieruchomości, (w szczególności dzierżawy i najmu), nie stosuje się zasady konkurencyjności pod warunkiem braku powiązań, o których mowa w pkt 6);
 - b) wydatków rozliczanych uproszczoną metodą, o których mowa w „Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020”.
- 2) W przypadku beneficjenta, o którym mowa w podrozdziale 4.1. pkt.2) lit b) tiret ii.:
- a) możliwe jest niestosowanie zasady konkurencyjności przy udzielaniu zamówień publicznych, do których zastosowanie mają określone w ustawie PZP przesłanki wyboru trybu negocjacji bez ogłoszenia oraz trybu zamówień z wolnej ręki pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w pkt. 1) i 3) podrozdziału 5.1.
 - b) zasadę konkurencyjności uznaje się za spełnioną, jeśli postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone jest na zasadach i w trybach określonych w ustawie PZP pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w podrozdziale 5.1.
- 3) W przypadku beneficjenta, o którym mowa w podrozdziale 4.1 pkt. 2) lit b) tiret i., wartość zamówienia publicznego ustala się w odniesieniu do danego projektu, z uwzględnieniem warunków i procedur określonych Rozdziale 7.

- 4) W celu spełnienia zasady konkurencyjności należy:
- a) upublicznić zapytanie ofertowe zgodnie z warunkami, o których mowa w pkt 5), przy czym zapytanie ofertowe zawiera co najmniej:
 - opis przedmiotu zamówienia publicznego, który nie powinien odnosić się do określonego wyrobu lub źródła lub znaków towarowych, patentów, rodzajów lub specyficznego pochodzenia, chyba, że takie odniesienie jest uzasadnione przedmiotem zamówienia publicznego i został określony zakres równoważności,
 - warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny ich spełniania, przy czym stawianie warunków udziału nie jest obowiązkowe,
 - kryteria oceny ofert,
 - informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny oferty,
 - opis sposobu przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium oceny oferty,
 - termin składania ofert, przy czym termin na złożenie oferty wynosi nie mniej niż 7 dni kalendarzowych od daty ogłoszenia zapytania ofertowego w przypadku dostaw i usług, a 14 dni kalendarzowych od daty ogłoszenia zapytania ofertowego w przypadku robót budowlanych, z zastrzeżeniem pkt 5) lit. b). Termin 7 lub 14 dni kalendarzowych biegnie od dnia następnego po dniu upublicznienia zapytania ofertowego,
 - informacje na temat zakresu wykluczenia, o którym mowa w pkt 6),
 - określenie warunków zmian umowy zawartej w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, o ile przewiduje się możliwość zmiany takiej umowy.
 - b) wybrać najkorzystniejszą spośród złożonych ofert⁴ w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny; wybór oferty jest dokumentowany protokołem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
- 5) Upublicznienie zapytania ofertowego oznacza wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w ramach projektu i polega na:
- a) jego umieszczeniu na stronie internetowej:
 - wskazanej w komunikacie ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego (tzw. Bazy Konkurencyjności Funduszy Europejskich⁵), a do czasu uruchomienia tej strony internetowej – wysłaniu zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców (o ile na rynku istnieje trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia publicznego), oraz upublicznieniu tego zapytania co najmniej na stronie internetowej beneficjenta, o ile posiada taką stronę, lub
 - innej niż wskazano powyżej przeznaczonej do zamieszczania zapytań ofertowych, przy czym dotyczy to wyłącznie beneficjentów, o których mowa w podrozdziale 4.1 pkt.2) lit. b) tiret ii.;
- oraz

⁴ W przypadku, gdy zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych postępowanie może zakończyć się wyborem kilku wykonawców.

⁵ Baza Konkurencyjności Funduszy Europejskich dostępna jest dla beneficjentów od grudnia 2015 r. pod adresem internetowym: <http://www.bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl> oraz <http://konkurencyjnosc.gov.pl>. Jest to narzędzie służące publikacji zapytań ofertowych w ramach realizowanych postępowań przez beneficjentów zobowiązanych do stosowania zasady konkurencyjności. **W związku z powyższym publikacja zamówień w Bazie przez beneficjentów RPO WP 2014-2020 od 1 stycznia 2016 r. jest obowiązkowa.**

- b) w przypadku zamówień publicznych o wartości równej lub wyższej niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy PZP – dodatkowo jego umieszczeniu w Dzienniku Urzędowym UE w zakresie i terminach określonych w ustawie PZP dla zamówień publicznych o takiej wartości.
- 6) W celu uniknięcia konfliktu interesów, zamówienia publiczne, z wyjątkiem zamówień sektorowych, udzielane przez beneficjenta nie będącego podmiotem zobowiązanym do stosowania ustawy PZP zgodnie z art. 3 ustawy PZP, nie mogą być udzielane podmiotom powiązanim z nim osobowo lub kapitałowo. Przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się wzajemne powiązania między beneficjentem lub osobami upoważnionymi do zaciągania zobowiązań w imieniu beneficjenta lub osobami wykonującymi w imieniu beneficjenta czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem procedury wyboru wykonawcy a wykonawcą, polegające w szczególności na:
- a) uczestniczeniu w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej,
 - b) posiadaniu co najmniej 10 % udziałów lub akcji,
 - c) pełnieniu funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta, pełnomocnika,
 - d) pozostawaniu w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.
- 7) Dla udokumentowania zawarcia umowy z wykonawcą i sporządzenia protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego konieczna jest forma pisemna.
- 8) Protokół postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, o którym mowa w pkt 4) lit. b), zawiera co najmniej:
- a) informację o sposobie upublicznienia zapytania ofertowego,
 - b) wykaz ofert, które wpłynęły w odpowiedzi na zapytanie ofertowe wraz ze wskazaniem daty wpłynięcia oferty do zamawiającego,
 - c) informację o spełnieniu warunku, o którym mowa w pkt 6), przez wykonawców,
 - d) informację o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu przez wykonawców, o ile takie warunki były stawiane,
 - e) informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny i sposobie przyznawania punktacji poszczególnym wykonawcom za spełnienie danego kryterium,
 - f) wskazanie wybranej oferty wraz z uzasadnieniem wyboru,
 - g) datę sporządzenia protokołu i podpis zamawiającego,
 - h) następujące załączniki:
 - potwierdzenie udokumentowania publikacji zapytania na stronie internetowej, o której mowa w pkt 5) lit. a) oraz b),
 - złożone oferty,
 - oświadczenie/oświadczenia o braku powiązań z wykonawcami, którzy złożyli oferty, podpisane przez beneficjenta lub osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań w imieniu beneficjenta i osoby wykonujące w imieniu beneficjenta czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem procedury wyboru wykonawcy, a także realizacją lub zmianami umowy zawartej z wykonawcą,
- 9) Informację o wyniku postępowania umieszcza się na stronie internetowej, o której mowa w pkt 5) lit a), a do czasu uruchomienia tej strony internetowej – informację o wyniku

postępowania wysyła się do każdego wykonawcy, który złożył ofertę oraz umieszcza się na stronie internetowej, o ile beneficjent posiada taką stronę. Na wniosek wykonawcy, który złożył ofertę, istnieje obowiązek udostępnienia protokołu wnioskodawcy, przy czym nie dotyczy to załączników, o których mowa w pkt. 8 lit. h).

- 10) Po przeprowadzeniu procedury uregulowanej w niniejszej sekcji następuje podpisanie umowy z wykonawcą wybranym zgodnie z zasadą konkurencyjności. W przypadku, gdy wykonawca odstąpi od podpisania umowy z zamawiającym, możliwe jest podpisanie umowy z kolejnym wykonawcą, który w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego uzyskał kolejną najwyższą liczbę punktów.
- 11) W przypadku, gdy pomimo właściwego upublicznienia zapytania ofertowego:
 - a) wpłynie tylko jedna nie podlegająca odrzuceniu oferta – uznaje się zasadę konkurencyjności za spełnioną,
 - b) nie wpłynie żadna oferta – dopuszcza się zawarcie umowy z wykonawcą wybranym bez zachowania procedury, o której mowa w niniejszym podrozdziale, przy czym zawarcie umowy z podmiotem powiązany, o którym mowa w pkt 6), jest dopuszczalne wyłącznie za zgodą IZ RPO WP/IP oraz jeżeli podmiot powiązany spełnia warunki, o których mowa w pkt. 6).
- 12) Nie jest możliwe dokonywanie istotnych zmian postanowień zawartej umowy, o której mowa w pkt. 10 i pkt. 11, w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że w zapytaniu ofertowym została przewidziana możliwość dokonania takiej zmiany oraz zostały określone warunki takiej zmiany.
- 13) Istnieje możliwość udzielenia zamówienia publicznego uzupełniającego wykonawcy wyłonionemu w trybie zasady konkurencyjności w wysokości nieprzekraczającej 50% wartości zamówienia publicznego określonej w umowie zawartej z wykonawcą, o ile to zamówienie publiczne dotyczy tego samego rodzaju dostaw, usług lub robót budowlanych oraz możliwość udzielenia takiego zamówienia publicznego została przewidziana w zapytaniu ofertowym oraz w umowie z wykonawcą. W takim przypadku nie jest konieczne ponowne stosowanie zasady konkurencyjności.
- 14) Istnieje możliwość udzielenia dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych zamówień publicznych dodatkowych, nieobjętych zamówieniem podstawowym i nieprzekraczających 50% wartości realizowanego zamówienia publicznego niezbędnych do jego prawidłowego wykonania, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia, jeżeli:
 - a) z przyczyn technicznych lub gospodarczych oddzielenie zamówienia dodatkowego od zamówienia podstawowego wymagałoby poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów, lub
 - b) wykonanie podstawowego jest uzależnione od wykonania zamówienia dodatkowego.W takim przypadku nie jest konieczne ponowne stosowanie zasady konkurencyjności.
- 15) W przypadku naruszenia przez beneficjenta warunków i procedur postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie zasady konkurencyjności, właściwa instytucja będąca stroną umowy może uznać całość lub część wydatków związanych z tym zamówieniem publicznym za niekwalifikowane zgodnie z rozporządzeniem ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wydanym na podstawie art. 24 ust 13 ustawy wdrożeniowej.

Rozdział 6. Tryb uproszczony – wydatki o wartości od 20 tys. zł. netto do 50 tys. zł. netto włącznie oraz poniżej kwoty 20 tys. zł. netto

- 1) W przypadku **wydatków** o wartości **od 20 tys. zł. do 50 tys. zł., netto** (bez podatku od towarów i usług VAT) włącznie, w celu wybrania najkorzystniejszej oferty ma zastosowanie tryb uproszczony, tj. dokonanie i udokumentowanie rozeznania rynku, co najmniej przez upublicznienie zapytania ofertowego poprzez:

- opublikowanie ww. zapytania ofertowego na stronie internetowej beneficjenta lub powszechnie dostępnej stronie przeznaczonej do umieszczania zapytań ofertowych - przez okres co najmniej 3 dni;
- udokumentowanie wyboru najkorzystniejszej oferty tj. porównanie cen co najmniej trzech ofert, o ile na rynku istnieje trzech potencjalnych wykonawców.

W celu wybrania najkorzystniejszej oferty można brać pod uwagę inne wymagania (nie tylko cenowe), ale konieczne jest zachowanie przejrzystości procesu wyboru i jego uzasadnienia.

- 2) W przypadku towarów lub usług, dla których porównanie cen nie jest możliwe, w celu potwierdzenia, że wydatek został dokonany w sposób racjonalny, efektywny i przejrzysty z zachowaniem zasad uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów, możliwe jest prowadzenie rozeznania rynku samodzielnie np. poprzez wyszukanie ofert na stronach internetowych i wysłanie zapytań do potencjalnych wykonawców.

- 3) W przypadku wydatków o wartości **poniżej kwoty 20 tys. zł. netto** (bez podatku od towarów i usług (VAT)), upublicznienie zapytania ofertowego na stronie internetowej nie jest obligatoryjne, jednak istnieje obowiązek potwierdzenia, że wydatek został dokonany w sposób racjonalny, efektywny i przejrzysty, z zachowaniem zasad uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów. Brak trybu nie zwalnia z obowiązku przestrzegania ogólnych warunków kwalifikowalności wydatków.

W trakcie przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości poniżej kwoty 20 tys. zł. netto możliwe jest stosowanie wewnętrznej procedury dotyczącej udzielania zamówień publicznych opracowanej przez beneficjenta w postaci np. instrukcji, regulaminów wraz ze wskazaniem poszczególnych czynności i stanowisk odpowiedzialnych za ich realizację.

4) Wybór procedury w zależności od wartości szacunkowej wydatku:

Szacowana wartość wydatku netto (bez VAT)	SPOSÓB WYBORU WYKONAWCY	NALEŻY STOSOWAĆ
poniżej 20 000 zł:	Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi	Regulacje wewnętrzne udzielania zamówień publicznych*
od 20 000 zł do 50 000 zł włącznie	<p>TRYB UPROSZCZONY Rozeznanie rynku co najmniej przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> opublikowanie zapytania ofertowego na stronie internetowej podmiotu lub powszechnie dostępnej stronie przeznaczonej do umieszczania zapytań ofertowych – przez okres co najmniej 3 dni; udokumentowanie wyboru najkorzystniejszej oferty 	<p>Rozdział 6. Tryb uproszczony – wydatki o wartości od 20 tys. zł. do 50 tys. zł. netto włącznie oraz poniżej kwoty 20 tys. zł. netto</p> <p>Wytycznych dotyczących udzielania zamówień publicznych w ramach RPO WP na lata 2014-2020 oraz regulacje wewnętrzne udzielania zamówień publicznych*</p>
powyżej 50 000 zł do 30 000 euro (w przypadku podmiotów niezobowiązanych do stosowania Pzp również powyżej 30 000 euro)	Procedura określona dla zasady konkurencyjności	<p>Podrozdział 5.2. Szczególne warunki realizacji zamówień publicznych udzielanych zgodnie z zasadą konkurencyjności</p> <p>Wytycznych dotyczących udzielania zamówień publicznych w ramach RPO WP na lata 2014-2020</p>
30 000 euro włącznie i powyżej	Tryb zgodny z ustawą Prawo Zamówień Publicznych	<p>Ustawa PZP oraz Podrozdział 5.1. Szczególne warunki realizacji zamówień publicznych udzielanych zgodnie z ustawą PZP</p> <p>Wytycznych dotyczących udzielania zamówień publicznych w ramach RPO WP na lata 2014-2020 oraz regulacje wewnętrzne udzielania zamówień publicznych o wartości łącznej i przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30 000 euro*</p>

*Jeśli regulacje wewnętrzne są i obowiązują

Rozdział 7. Szacowanie wartości zamówienia

Właściwe opisanie przedmiotu zamówienia i oszacowanie jego wartości gwarantuje prawidłowe przygotowanie postępowania. IZ RPO WP poddaje weryfikacji, czy właściwie opisano przedmiot zamówienia i oszacowano jego wartość. Reguły określające sposób dokonania tych czynności zawarte są w art. 29 – 35 ustawy PZP.

Co do zasady przy rozstrzyganiu kwestii, czy będziemy mieli do czynienia z jednym zamówieniem czy też z wieloma odrębnymi należy brać pod uwagę, czy:

- usługi, dostawy oraz roboty budowlane są tożsame rodzajowo i funkcjonalnie,
- możliwe jest udzielenie zamówienia w tym samym czasie,
- możliwe jest wykonanie zamówienia przez tego samego wykonawcę.

Zabroniony jest podział zamówienia publicznego skutkujący zaniżeniem jego wartości szacunkowej.

Dla ustalenia, czy w danym przypadku mamy do czynienia z jednym zamówieniem, czy też z odrębnymi zamówieniami konieczna jest analiza okoliczności konkretnego przypadku. Zgodnie ze stanowiskiem Urzędu Zamówień Publicznych przy szacowaniu wartości zamówień udzielanych w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE, konieczne jest wyodrębnienie tych zamówień, których zakres może być oszacowany z góry na cały okres realizacji projektu, i które mogą być udzielone jednorazowo w ramach jednego postępowania.

Jeżeli ze względów organizacyjnych, ekonomicznych lub celowościowych zamówienia będą udzielane w częściach w ramach odrębnych postępowań, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia. W takim przypadku należy udokumentować (np. poprzez notatkę służbową) okoliczności udzielania zamówienia w częściach, odpowiednio uzasadniając ten fakt.

W przypadku, gdy przedmiotem są usługi lub dostawy powtarzające się okresowo, art. 34 umożliwia zamawiającemu wybór sposobu oszacowania:

- na podstawie łącznej wartości zamówień na usługi należące do tej samej kategorii lub dostaw należących do tej samej grupy określonej we Wspólnym Słowniku Zamówień, udzielanych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym z uwzględnieniem zmian ilościowych oraz prognozowanego wskaźnika cen towarów i usług (art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy), lub
- na podstawie wartości zamówień, których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze lub dostawie, albo w czasie realizacji umowy w sprawie zamówień publicznego, jeśli jest on dłuższy niż 12 miesięcy (art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy).

Natomiast do zamówień, których przedmiotem nie są usługi lub dostawy powtarzające się okresowo, stosuje się art. 32 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym wartość zamówienia stanowi całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością.

Podrozdział 7.1. Szacowanie wartości oraz wybór procedury udzielania zamówień w projektach partnerskich

Szacowanie wartości zamówień udzielanych w ramach projektów partnerskich odbywa się przy udziale Partnera wiodącego (lider), który ustala z należytą starannością planowaną liczbę usług, dostaw, czy też robót budowlanych **tego samego rodzaju** (tj. wyodrębnić zamówienia tego samego rodzaju) oraz szacuje łączną wartość (tak wyodrębnionych zamówień) w odniesieniu dla całego okresu realizacji projektu. Następnie każdy z partnerów może samodzielnie udzielić zamówienia na swój zakres w ramach projektu w procedurze właściwej **dla łącznej wartości zamówień tego samego rodzaju**.

Zatem, w przypadku partnerstwa podmiotów:

- **zobowiązanych do stosowania** ustawy PZP oraz **podmiotów niezobowiązanych** do stosowania ustawy PZP należy przyjąć zasadę, iż partner zobowiązany do stosowania ustawy przeprowadza

postępowanie w procedurze właściwej dla łącznej wartości zamówienia. Jeśli po **dokonaniu właściwego oszacowania zamówienia**, zgodnie z powyższą zasadą, partner zobligowany do stosowania ustawy PZP ustali, że wartość ta jest równa lub wyższa niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy PZP (obecnie 30 tys. Euro) – to powinien zastosować **tryb wynikający z ustawy PZP**. Jeśli ta wartość będzie w granicach kwoty przekraczającej 50 tys. zł. do 30 tys. Euro – powinien zastosować **zasadę konkurencyjności**. Natomiast podmiot niezobowiązany do stosowania ustawy PZP przeprowadza wybór najkorzystniejszej oferty zgodnie z obowiązującymi go przepisami, pamiętając jednak o zachowaniu **zasady konkurencyjności** w przypadku zamówień przekraczających 50 tys. zł netto.

- **niezobowiązanych** do stosowania ustawy PZP należy przyjąć zasadę, iż, jeśli po dokonaniu właściwego oszacowania zamówienia ustalono, że wartość ta jest **wyższa niż 50 tys. zł.** – powinno się zastosować **zasadę konkurencyjności**.
- **zobowiązanych** do stosowania ustawy PZP – jeśli po dokonaniu właściwego oszacowania zamówienia partner zobligowany do przeprowadzenia postępowania, ustali że wartość zamówienia jest równa lub wyższa niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy PZP (obecnie 30 tys. Euro) – powinien zastosować **tryb wynikający z PZP**. Jeśli ta wartość będzie w granicach kwoty przekraczającej 50 tys. zł. do 30 tys. Euro – powinien zastosować **zasadę konkurencyjności**.

Jeśli po dokonaniu właściwego oszacowania zamówienia, partner zobligowany do przeprowadzenia postępowania ustali, że wartość zamówienia będzie **niższa od 50 tys. zł. lub równa tej kwocie**, wówczas właściwym jest zastosowanie trybu uproszczonego zgodnie z zasadami opisanymi w Rozdziale 6 niniejszych Wytocznych.

Ponadto należy pamiętać, że w przypadku beneficjentów/partnerów, zobowiązanych na podstawie umowy o dofinansowanie do stosowania:

- ustawy PZP - podczas sumowania uwzględnia się zamówienia w ramach wszystkich realizowanych projektów współfinansowanych ze środków unijnych oraz zamówień dotyczących działalności pozaprojektowej Zamawiającego (nawet przy udzielaniu zamówień, zgodnie z zasadą konkurencyjności – należy stosować to samo podejście do sumowania zamówień, co w PZP);
- zasady konkurencyjności – szacowanie wartości zamówień odbywa się na poziomie projektu zgodnie z ogólnymi warunkami opisanymi w Rozdziale 7 niniejszych Wytocznych.

Rozdział 8. Opis przedmiotu zamówienia, ustalenie terminów i warunków udziału w postępowaniu oraz kryteria oceny ofert

Podrozdział 8.1. Opis przedmiotu zamówienia

Przedmiot zamówienia powinien być opisany w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, z uwzględnieniem wszystkich wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na przygotowanie przez wykonawców oferty. Oznacza to w szczególności konieczność wskazania w opisie wszystkich elementów, które mają wpływ na skalkulowanie przez wykonawców ceny oferty. Pamiętać należy, aby przedmiotu zamówienia nie opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję.

Do opisu przedmiotu zamówienia publicznego stosuje się nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień⁶, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 6, t. 5, str. 3). Co do zasady ustawa PZP zakazuje opisywania przedmiotu zamówienia poprzez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia. Do wyjątków dopuszczających odmienny od uregulowanego w art. 29 ust. 1 ustawy PZP opis przedmiotu zamówienia poprzez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia należy art. 29 ust. 3 PZP. Jednakże, ze względu na to, iż przepis ten ma charakter wyjątkowy, może być on stosowany tylko w określonych sytuacjach, gdy jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia lub gdy zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń a opisowi towarzyszą wyrazy "lub równoważne" albo podobne, co nadaje wymienionym konkretnym produktom charakter przykładowy. Zamawiający narusza ustawę PZP jeżeli, mimo, że istnieją sposoby opisanie przedmiotu zamówienia w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, opisuje go poprzez wskazanie na znak towarowy lub wskazanie innych parametrów przesądzających o wyborze konkretnej marki.

W przypadku zamówienia na roboty budowlane niezbędna jest szczegółowa weryfikacja dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót, pod kątem zamieszczania w niej treści naruszających ustawę PZP, w szczególności znaków towarowych. Powierając wykonawcy taką dokumentację należy zamieścić w umowie zapis, iż specyfikacja techniczna, dokumentacja projektowa nie może wskazywać na konkretne produkty, patenty, pochodzenie materiałów.

Obowiązujące przepisy nie dają zamawiającemu możliwości obarczania wykonawców koniecznością udziału w wizji lokalnej. Sytuacja taka może ograniczyć krąg potencjalnych wykonawców, gdyż konieczność dokonania wizji stanowi bezzasadne utrudnienie przygotowania oferty wykonawcom mającym siedzibę znacząco oddaloną od siedziby zamawiającego. To na zamawiającym spoczywa obowiązek przygotowania dokładnego i wyczerpującego opisu przedmiotu zamówienia, tak aby z dokumentacji powszechnie dostępnej wszyscy wykonawcy mogli czerpać dane niezbędne do przygotowania rzetelnej oferty, bez konieczności dokonywania przez wykonawców samodzielnego doprecyzowania przedmiotu zamówienia na podstawie informacji zdobytych podczas wizji lokalnej. Dokonanie wizji lokalnej może być obligatoryjne po podpisaniu umowy z wykonawcą.

Podrozdział 8.2. Ustalenie terminów

Terminy odnoszące się do każdego etapu postępowania ustala się zgodnie z prawem krajowym, unijnym oraz w sposób umożliwiający ich dotrzymanie (dotyczy to zarówno skracania, jak i wydłużania terminów). Podczas ustalania terminów należy wziąć pod uwagę złożoność

⁶ Wspólny Słownik Zamówień przykładowo znaleźć można pod adresem: http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?D;923;wspolny_slownik_zamowien.html.

postępowania, charakter i przedmiot zamówienia publicznego, a także dostępny personel zamawiającego⁷, jego zadania, umiejętności i doświadczenie.

Podrozdział 8.3. Warunki udziału w postępowaniu

Warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego określa się w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia publicznego, przy czym nie mogą one zawężyć konkurencji poprzez ustanawianie wymagań przewyższających potrzeby niezbędne do osiągnięcia celów projektu i prowadzących do dyskryminacji wykonawców. Od warunków udziału w postępowaniu należy odróżnić opis sposobu dokonywania oceny spełniania warunków. Warunki udziału w postępowaniu określone zostały przez ustawodawcę w sposób ogólny, mający zastosowanie do wszystkich zamówień publicznych. Opis oceny spełniania warunków stanowi dla zamawiającego wiążące przesłanki, jakimi jest obowiązany kierować się przy dokonywaniu takiej oceny. Stosownie do art. 22 ust. 4 ustawy opis sposobu dokonania oceny spełniania warunków powinien być związany z przedmiotem zamówienia i proporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Przepis ten wskazuje zalecenie postępowania przez zamawiającego przy dokonywaniu opisu, które przede wszystkim ma zapewnić realizację podstawowych zasad tej ustawy, tj. uczciwej konkurencji i równego traktowania (art. 7 ust. 1 ustawy PZP).

Opis warunków „związany z przedmiotem zamówienia” powinien być dokonywany przez pryzmat celu jakiego ma on służyć, a więc zapewnieniu wyboru wykonawcy, który daje rękojmię należytego wykonania przedmiotu udzielanego zamówienia. Nie można dokonywać zatem opisu warunków w sposób, który wykracza poza realizację tego celu. Przykładowo, za niedopuszczalne należy uznać badanie wiedzy wykonawcy, która w żaden sposób nie jest przydatna do realizacji przedmiotu zamówienia. Opis oceny spełniania warunków powinien być sformułowany w sposób obiektywny, podyktowany specyfiką zamówienia, jego zakresem i stopniem złożoności.

Opis „proporcjonalny do przedmiotu zamówienia” powinien być adekwatny do osiągnięcia celu, a więc wyboru wykonawcy dającego rękojmię należytego wykonania przedmiotu zamówienia. Taki opis powinien wskazywać, iż wykonawcy nie spełniający kryteriów podmiotowych nie dają rękojmi możliwości realizacji zamówienia publicznego. W jednym z wyroków Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził: „Narusza tę zasadę [zasadę uczciwej konkurencji] sam fakt rażąco nieadekwatnego dla wielkości przedmiotu zamówienia określenia wymaganego od oferentów rocznego pułapu przerobu, który eliminuje wszystkich niespełniających tego wymogu. Interes prawny w zmianie takiego zapisu ma każdy z oferentów, który poprzez ten warunek zostałby wykluczony z przetargu.”

Zamawiający nie jest zobowiązany do opisu wszystkich warunków określonych w art. 22 ust. 1 ustawy PZP a jedynie tych, które uważa za niezbędne z punktu widzenia zapewnienia prawidłowości wykonania zamówienia publicznego.

IZ RPO WP/IP weryfikuje podczas kontroli/oceny, czy określone warunki udziału w postępowaniu są:

- jasne, precyzyjne i obiektywne, nie pozostawiają swobody w ocenie ich spełnienia. Nieprecyzyjność warunków godzi w zamawiającego, bowiem w takim przypadku każda, nawet obiektywna decyzja zamawiającego może być zakwestionowana;

⁷ Jako „zamawiającego” należy rozumieć beneficjenta (wnioskodawcę) lub podmiot, który przeprowadza postępowanie o zamówienie publiczne z upoważnienia beneficjenta.

- niedyskryminujące i nieutrudniające uczciwej konkurencji oraz uzasadnione charakterystyką, zakresem, jak również stopniem złożoności przedmiotu zamówienia;
- określone w taki sposób, że dokumenty, których żądasz od wykonawców pozwalają dokonać oceny, czy warunki zostały spełnione;
- mają na celu ustalenie zdolności określonego podmiotu do wykonania zamówienia i nie powodują nieuzasadnionego faworyzowania jednych, i tym samym dyskryminacji innych wykonawców.

Podrozdział 8.4. Kryteria oceny ofert

Kryteria oceny ofert składanych w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego powinny zawierać wymagania związane z przedmiotem zamówienia publicznego, przy czym:

- a) kryteria te nie mogą zawęźać konkurencji poprzez ustanawianie wymagań przewyższających potrzeby niezbędne do osiągnięcia celów projektu i prowadzących do dyskryminacji wykonawców,
- b) kryteria te powinny, co do zasady, określać wymagania jakościowe dotyczące przedmiotu zamówienia publicznego.

Katalog kryteriów zawarty w art. 91 ust. 2 ustawy PZP jest katalogiem otwartym, zaś kryteria w nim podane mają wyłącznie charakter przykładowy. Zamawiający nadal zachowuje swobodę w doborze kryteriów oceny ofert, których zastosowanie w okolicznościach określonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego umożliwi wybór optymalnej oferty, pozwalającej na uzyskanie świadczenia odpowiadającego potrzebom zamawiającego. Stosowane kryteria powinny mieć charakter obiektywny i niedyskryminacyjny, jak też spełniać inne warunki określone w ustawie (por. np. wynikający z art. 91 ust. 3 ustawy PZP zakaz stosowania kryteriów dotyczących właściwości wykonawcy). Uwzględnienie w przykładowym katalogu kryteriów oceny ofert z art. 91 ust. 2 ustawy PZP nowych kryteriów, stanowi jedynie uzupełnienie tego katalogu i ma na celu zachęcenie zamawiających do dokonywania wyboru oferty najkorzystniejszej w oparciu o kryteria społeczne, środowiskowe i innowacyjne.

Rozdział 9. Wymogi dotyczące poprawnego przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego

- 1) W stosunku do najbardziej ryzykownych postępowań opracowuje się szczegółowy plan prac, którego celem ma być prawidłowa i sprawna realizacja zamówienia publicznego. Plan prac powinien zostać opracowany w początkowym stadium realizacji projektu przed przeprowadzeniem postępowań i powinien zawierać terminy dla każdego etapu, tj.:
 - a) przygotowanie dokumentacji dotyczącej zamówienia publicznego, w tym opracowanie opisu przedmiotu zamówienia publicznego,
 - b) wszczęcie procedury udzielenia zamówienia publicznego,
 - c) zawarcie umowy,
 - d) realizacja zamówienia publicznego,
 - e) odbiór zamówienia publicznego udokumentowany protokołami odbioru,
 - f) weryfikacja faktur wystawionych przez wykonawcę.

Minimalny wymagany zakres planu prac powinien zawierać informacje o procedurze udzielania zamówienia publicznego, terminie rozpoczęcia i zakończenia każdego etapu/zadania wraz ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za wykonanie danego zadania. W celu zapewnienia ścieżki audytu należy zarchiwizować plan prac wraz z dokumentacją projektu.

- 2) Szacując wartość zamówienia publicznego bazuje się na aktualnych cenach na rynku zamawianych dóbr. W tym celu należy przeprowadzić rozeznanie rynku wśród co najmniej trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia publicznego. W przypadku, gdy na rynku nie istnieje trzech potencjalnych wykonawców, należy przedstawić uzasadnienie wskazujące przesłanki potwierdzające ten fakt. Szacując wartość zamówienia można również opierać się na podobnych zamówieniach publicznych przeprowadzanych w terminie wskazanym w art. 35 ust 1 ustawy PZP, jeśli ich wykonawcy zostali wybrani w procedurze konkurencyjnej. Dokumenty dotyczące sposobu oszacowania wartości zamówienia publicznego powinny zostać zarchiwizowane łącznie z dokumentacją tego zamówienia publicznego.
- 3) Oszacowana wartość zamówienia publicznego powinna być ważna w chwili publikacji ogłoszenia o zamówieniu publicznym, zgodnie z art. 35 ustawy PZP. Jeżeli po ustaleniu wartości zamówienia publicznego nastąpi zmiana okoliczności mających wpływ na ustaloną już wartość zamówienia publicznego, przed wszczęciem postępowania należy dokonać ponownego oszacowania jego wartości. Sposób oszacowania wartości zamówienia publicznego powinien zostać udokumentowany.
- 4) Koniecznym warunkiem jest zapewnienie odpowiedniego potencjału kadrowego wystarczającego do wykonania przewidzianych zadań na każdym etapie realizacji zamówienia publicznego.
- 5) Zamawiający nadzoruje sposób realizacji zamówienia publicznego i protokołuje sposób jego odbioru. W tym celu zaleca się stosowanie procedur wewnętrznych, określających sposób realizacji i odbioru zamówienia publicznego, w tym odpowiedzialność oraz zadania i terminy po stronie beneficjenta oraz wzory dokumentów (w szczególności wzór protokołu odbioru przedmiotu zamówienia publicznego, który pozwala min. na sprawdzenie, czy wszystkie elementy zamówienia publicznego zostały zrealizowane zgodnie z postanowieniami umowy).
- 6) IZ RPO WP/IP będzie brała pod uwagę podczas oceny projektów przestrzeganie przez beneficjentów zaleceń Komisji Europejskiej w zakresie stosowania zielonych zamówień publicznych, zawartych w publikacji *„Zielone zamówienia publiczne – zbiór dobrych praktyk”* (<http://www.uzp.gov.pl/> *„Zielone zamówienia publiczne. Zbiór dobrych praktyk”*). W przedmiotowym dokumencie, mając na uwadze potrzebę promowania i wspierania działań przyczyniających się do zrównoważonej konsumpcji i produkcji, Komisja Europejska zwraca uwagę na konieczność poszukiwania przez zamawiających towarów i usług o zmniejszonym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w czasie ich cyklu życia. Niniejsza broszura zawiera praktyczne informacje, wskazówki oraz przykłady potwierdzające osiągnięcia europejskich władz w tej dziedzinie. Powyższe dotyczy projektów dofinansowanych z EFRR.
- 7) Każdy wydatek poniesiony w ramach projektu musi zostać należycie udokumentowany, aby mógł być wydatkiem kwalifikowanym. Wobec powyższego istnieje obowiązek przechowywania wszelkiej dokumentacji związanej z dofinansowanym projektem. Okres przechowywania dokumentów zostanie wskazany w umowie o dofinansowanie projektu. Dokumenty należy

przechowywać w formie oryginałów oraz dodatkowo można je przechowywać w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem. W przypadku wykorzystania dokumentów w postaci elektronicznej, takich jak zdjęcia cyfrowe, elektroniczne informacje ze stron internetowych *www*, zaleca się przechowywanie takich dokumentów na nośnikach danych np. CD/DVD, HDD

Podrozdział 9.1. Wybór trybu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

- 1) Zgodnie z art. 10 ust 1 ustawy PZP podstawowymi trybami udzielania zamówień publicznych są przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony. Oznacza to, iż udzielając zamówienia publicznego należy stosować przede wszystkim te tryby. Korzystanie z innych trybów udzielania zamówień jest dozwolone tylko w przypadkach określonych enumeratywnie w ustawie PZP.
- 2) Pozaprzetargowe tryby udzielania zamówień stanowią wyjątki od obowiązku stosowania trybów podstawowych, dlatego przepisy normujące przypadki, w których można wybrać inne tryby, należy interpretować ściśle. Z uwagi na szczególnie restrykcyjne podejście Komisji Europejskiej w tym zakresie, wybór trybu udzielania zamówień nieprzewidującego publikacji ogłoszenia o zamówieniu (zamówienie z wolnej ręki, negocjacje bez ogłoszenia) powinien być stosowany z dużą ostrożnością. Szczególnie ostrożnie powinien być wybierany tryb z wolnej ręki, który jest trybem wykluczającym jakąkolwiek konkurencyjność postępowania o udzielenie zamówienia, ponieważ zamawiający podejmuje negocjacje tylko z jednym wykonawcą i z nim zawiera umowę.
- 3) IZ RPO WP/IP będzie weryfikować podczas kontroli/oceny, czy są spełnione warunki dotyczące zamówień publicznych w postępowaniu z wolnej ręki:
 - Ciężar dowodu, że zachodzą przesłanki uzasadniające zastosowanie procedury z wolnej ręki spoczywa na podmiocie powołującym się na te okoliczności
 - Wszystkie przesłanki do zastosowania procedury z wolnej ręki mają charakter wyjątków od podstawowych zasad
 - Przyczyny techniczne mogą uzasadnić udzielenie zamówienia bez publikacji ogłoszenia, jeżeli jest tylko jeden określony wykonawca zdolny do zrealizowania danego zamówienia
 - Konieczność zachowania terminów przewidzianych przez inny organ państwowy lub uzyskanie zgody określonego organu, która jest normalnym elementem procedury, nie uzasadnia pilnej potrzeby udzielenia zamówienia bez publikacji ogłoszenia
 - Udzielenie zamówienia bez publikacji ogłoszenia z uwagi **na pilną potrzebę** jego zrealizowania zależy od **trzech kumulatywnie** spełnionych warunków:
 - wystąpienia nieprzewidzianego zdarzenia o charakterze wyjątkowo pilnym,
 - niedającego się pogodzić z terminami wymaganymi w ramach innych procedur,
 - istnienie związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy tym zdarzeniem a wyjątkowo pilną potrzebą udzielenia zamówienia.

Zamawiający nie może powoływać się na okoliczności, za wystąpienie których jest odpowiedzialny.
- 4) Zamawiający może zastrzec obowiązek wykonania przez wykonawcę kluczowych części zamówienia na roboty budowlane lub usługi, albo prac związanych z rozmieszczeniem i instalacją, w ramach zamówienia na dostawy, z tym że takie zastrzeżenie nie jest skuteczne w zakresie, w jakim wykonawca powołuje się na zasoby innego podmiotu, na zasadach określonych w art. 26 ust. 2b, w celu wykazania spełniania warunków, o których mowa w art. 22 ust. 1. Wynika to z

faktu, że na gruncie prawa wspólnotowego realizacja zamówień publicznych za pośrednictwem podwykonawców jest generalnie dopuszczana, a więc ograniczenia w tym zakresie mogą mieć miejsce tylko w wyjątkowych sytuacjach. Tym samym, nieuzasadnione ograniczenie możliwości korzystania przez wykonawcę z podwykonawców stanowi naruszenie podstawowych zasad udzielania zamówień publicznych.

- 5) Za nienależyte wykonanie zamówienia publicznego, np. z tytułu opóźnień z winy wykonawcy, nieprawidłowej realizacji zamówienia publicznego, niekompletnego wykonania zamówienia publicznego (w tym np. nieprzestrzegania warunków gwarancji), stosuje się kary, które wskazane są w umowie zawieranej z wykonawcą. W przypadku niezastosowania kar zachodzi potrzeba pisemnego udokumentowania przyczyny ich niezastosowania. W sytuacji niewywiązania się przez wykonawcę z warunków umowy o zamówienie publiczne przy jednoczesnym niezastosowaniu kar umownych, IZ RPO WP/IP, będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu, może uznać część wydatków związanych z tym zamówieniem publicznym za niekwalifikowalne.

Podrozdział 9.2. Zmiany w umowach z wykonawcami

- 1) Przesłanki dopuszczalności zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego zostały określone w art. 144 ust. 1 ustawy PZP. Stosownie do postanowienia tego przepisu zakazuje się istotnych zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że zamawiający przewidział możliwość dokonania takiej zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz określił warunki takiej zmiany. Tym samym ustawodawca przyjął w odniesieniu do umów w sprawach zamówień publicznych jako zasadę trwałość stosunku umownego nawiązanego w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Powyższe stanowi ograniczenie obowiązującej w odniesieniu do umów cywilnoprawnych zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c.
- 2) Zgodnie z przepisami ustawy PZP zmiana umowy w sprawie zamówienia publicznego jest dopuszczalna w dwóch przypadkach:
 - gdy zmiany umowy **mają charakter nieistotny** w stosunku do treści oferty,
 - gdy zamawiający **przewidział** możliwość dokonania takiej zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia **oraz określił warunki** takiej zmiany.

Odnosząc się do pierwszego z wymienionych przypadków, ocena dopuszczalności zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego dokonywana jest w świetle treści oferty. Oferta w ujęciu cywilnoprawnym stanowi oświadczenie drugiej stronie woli zawarcia umowy, określające istotne postanowienia tej umowy (art. 66 § 1 k.c.). Kryterium „istotności zmian”, którym posługuje się art. 144 ust. 1 ustawy PZP, oznacza konieczność zbadania i porównania treści stosunku prawnego (umowy) uwzględniającego proponowane zmiany w stosunku do treści oferty wykonawcy. Jeżeli zatem wprowadzenie proponowanych zmian do umowy spowoduje, iż zobowiązanie wykonawcy będzie odbiegać istotnie od zobowiązania zawartego w ofercie, to wówczas należy uznać, iż takie zmiany są objęte zakazem wynikającym z art. 144 ust. 1 ustawy PZP.

Dokonując oceny, czy dana zmiana ma charakter istotny, należy mieć na uwadze wpływ takiej zmiany na warunki konkurencji w danym postępowaniu. Z istotną zmianą postanowień umowy

w rozumieniu art. 144 ust. 1 ustawy PZP będziemy mieli zatem do czynienia w sytuacji, gdy wprowadzone zmiany powodują zmianę kręgu wykonawców, którzy mogliby się ubiegać o takie zamówienie, lub którym takie zamówienie mogłoby być udzielone. Zmiana zamówienia publicznego w czasie jego trwania może zostać uznana za istotną, jeżeli wprowadza ona warunki, które gdyby zostały ujęte w ramach pierwotnej procedury udzielania zamówień, umożliwiłyby dopuszczenie innych oferentów niż ci, którzy brali udział w postępowaniu lub umożliwiłyby dopuszczenie innej oferty niż ta, która została pierwotnie dopuszczona. Podobnie zmiana zamówienia może zostać uznana za istotną, jeśli modyfikuje ona równowagę ekonomiczną umowy na korzyść usługodawcy w sposób nieprzewidziany w warunkach pierwotnego zamówienia.

Dokonując oceny istotności zmiany umowy w każdym przypadku uwzględnia się konieczność zachowania podstawowych zasad procedur udzielania zamówień publicznych, tj. zasady uczciwej konkurencji, zasady równego traktowania wykonawców, a także zasady przejrzystości.

Zmiana umowy wywołana przyczynami zewnętrznymi, które w sposób obiektywny uzasadniają potrzebę tej zmiany, niepowodująca zachwiania równowagi ekonomicznej pomiędzy wykonawcą a zamawiającym, która nie prowadzi również do zachwiania pozycji konkurencyjnej wykonawcy w stosunku do innych wykonawców biorących udział w postępowaniu, jak też nie prowadzi do zmiany kręgu wykonawców zdolnych do wykonania zamówienia lub zainteresowanych udziałem w postępowaniu, może być uznana za zmianę nieistotną. Dotyczyć to będzie w szczególności przypadków, gdy przyczyny zmiany umowy odnoszą się w równym stopniu do wszystkich wykonawców biorących udział w postępowaniu lub potencjalnie zainteresowanych udziałem w postępowaniu, tj. wynikają z okoliczności niezależnych od osoby wykonawcy. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w sytuacji, gdy zmiana umowy jest obiektywnie uzasadniona w odniesieniu do każdego z wykonawców, z którym zawarto by umowę. Przy czym zakres i warunki takiej zmiany są niezależne od osoby wykonawcy, tj. zmiana umowy zostałaby dokonana z każdym z wykonawców w takim samym zakresie i na tych samych zasadach.

Przy dokonywaniu powyższej kwalifikacji istotne znaczenie ma przy tym fakt, że potencjalna wiedza o wprowadzeniu zmian do umowy na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nie wpłynęłaby na krąg podmiotów ubiegających się o to zamówienie czy też na wynik postępowania.

Istotna zmiana umowy jest dopuszczalna, jeżeli są spełnione łącznie dwie przesłanki:

- zamawiający przewidział możliwość dokonania takiej zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
- zamawiający określił warunki takiej zmiany.

Rozdział 10. Stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych realizowanych w ramach projektów dofinansowanych z EFS

Konieczność wspierania działań w obszarze polityki społecznej podczas wydatkowania środków EFS oraz uwzględniania potrzeb wszystkich grup społecznych, będących odbiorcami i użytkownikami zamówień publicznych w projektach EFS, będzie realizowana przez IZ RPO WP/IP poprzez zobowiązanie do stosowania klauzul społecznych.

Pojęcie klauzul społecznych należy rozumieć szeroko, jako społeczne warunki realizacji zamówień.

W ramach projektów dofinansowanych z EFS zastosowanie klauzul społecznych rozumie się jako zastrzeżenie zamówień dla podmiotów, u których ponad 50% zatrudnionych pracowników stanowią

osoby niepełnosprawne lub ustanowienie dodatkowych warunków realizacji zamówienia związanych z zatrudnieniem osób ze wskazanych w ustawie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz z utworzeniem lub zwiększeniem wpłat na fundusz szkoleniowy.

W regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie projektu pozakonkursowego, a następnie w umowie o dofinansowanie, IZ RPO WP/IP określa rodzaje zamówień publicznych, w ramach których stosowanie klauzul społecznych przez zamawiającego jest obligatoryjne. Obowiązek ten odnosić się będzie zarówno do zamówień realizowanych zgodnie z ustawą PZP, jak i zamówień publicznych realizowanych zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Podrozdział 10.1. Analiza potrzeb społecznych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego

Przygotowując postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, zamawiający dokonuje analizy możliwości uwzględnienia aspektów społecznych zawartych w Ustawie PZP, biorąc pod uwagę specyfikę przedmiotu zamówienia, jego wartość, czas realizacji oraz warunki wykonania zamówienia. Analiza powinna obejmować sprawdzenie możliwości:

- a) ograniczenia możliwości ubiegania się o zamówienie publiczne tylko do wykonawców zatrudniających osoby niepełnosprawne – art. 22 ust. 2.
- b) opisu przedmiotu zamówienia jako:
 - odpowiedzi na potrzeby osób będących odbiorcami robót, dostaw lub usług będących przedmiotem zamówienia – art. 29 oraz art. 30,
 - warunku zapewnienia przez wykonawców przestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony zdrowia na etapie realizacji zamówienia – art. 29 oraz art. 31,
 - warunku wykonania zamówienia dotyczącego realizacji potrzeb w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz potrzeb szkoleniowych – art. 29 ust. 4.
- c) wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – art. 24 ust. 1 pkt 3-8,
- d) formułowania podmiotowych warunków udziału w postępowaniu – art. 22 ust. 1 pkt 2 i 3,
- e) wskazania kryteriów o charakterze społecznym w ramach poza cenowych kryteriów oceny ofert – art. 91 ust. 2 oraz art. 5 ust. 1 w przypadku usług niepriorytetowych.
- f) określenia wymagania, aby przy realizacji zamówienia na roboty budowlane lub usługi zatrudniona została osoba/osoby na podstawie umowy o pracę, jeśli jest to uzasadnione przedmiotem lub charakterem tych czynności – art. 29 ust. 4 pkt. 4.

Ponadto, gdy na etapie oceny ofert, zamawiający podczas badania oferty pod względem rażąco niskiej ceny ma wątpliwości, co do wiarygodności cen oferowanych przez wykonawców i ich współmierności do przedmiotu zamówienia, może zwracać się o wyjaśnienie, co do zgodności oferty z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony zatrudnienia i warunków pracy, a także miejsca, w którym roboty budowlane, usługi lub dostawy te mają być realizowane. Podstawą badania oferty wykazującej znamiona oferty rażąco niskiej pod względem społecznym jest art. 90 ustawy PZP.

Ze względu na efekt zatrudnieniowy największe możliwości daje stosowanie klauzuli „zastrzeżonej” oraz „zatrudnieniowej”, które zostały opisane w podrozdziałach 10.3 i 10.4. Przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zamawiający powinien zdecydować, z którego aspektu społecznego chce skorzystać i który jest najwłaściwszy do osiągnięcia zamierzonego efektu.

Przy wyborze klauzuli społecznej niezwykle ważne jest rozeznanie rynku potencjalnych wykonawców, przede wszystkim określenie, czy istnieją firmy mogące odpowiedzieć na ogłoszenie o postępowaniu i czy mają odpowiedni potencjał, w tym zdolności zawiązania konsorcjów do realizacji zamówienia.

Przy zastosowaniu klauzuli „zatrudnieniowej” zamawiający musi zdecydować, jaka powinna być liczba zatrudnionych przy realizacji zamówienia, jaka kategoria osób z trudnościami na rynku pracy, na obszarze realizacji projektu odpowiada charakterowi zamówienia (w SIWS lub zapytaniu ofertowym w ramach zasady konkurencyjności należy określić okres i formę zatrudnienia, a także zadania, przy których osoby mają być zatrudnione).

W przypadku obu klauzul zamawiający określa sankcje z tytułu niedotrzymania warunków określonych w klauzuli oraz poinformować o sposobie, w jaki oferent ma potwierdzić spełnianie warunków określonych w klauzuli. Ustalenia te muszą być potwierdzone w umowie z wykonawcą.

Podrozdział 10.2. Klauzula „zastrzeżona” dotycząca ograniczania możliwości ubiegania się o zamówienie publiczne do podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Ustawa PZP w art. 22 ust.2 przewiduje instrument tzw. zamówień zastrzeżonych, na podstawie którego zamawiający może zastrzec, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy, u których ponad 50% zatrudnionych pracowników stanowią osoby niepełnosprawne w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Pamiętać należy, że o zamówienia zastrzeżone mogą ubiegać się wszyscy wykonawcy osiągający wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych powyżej 50%, a nie tylko zakłady pracy chronionej w rozumieniu art. 28 *ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*, spełniające przedmiotowy wymóg.

Udzielając zamówień zastrzeżonych należy pamiętać też, iż ograniczenie udziału w postępowaniu tylko do wykonawców zatrudniających ponad 50% osób niepełnosprawnych nie oznacza rezygnacji z podstawowych czynności wymaganych w ramach procedury udzielenia zamówienia publicznego. Zamawiający jest zobowiązany do udzielania zamówień zastrzeżonych zgodnie z przepisami ustawy PZP, w szczególności w zakresie przeprowadzenia kwalifikacji podmiotowej wykonawców na podstawie:

- sprecyzowanych przez zamawiającego warunków udziału w postępowaniu,
- określonych w ustawie przesłanek wykluczenia,

oraz dokonania oceny ofert w oparciu o związane z przedmiotem zamówienia kryteria oceny ofert.

Zastrzeżeniu może podlegać cały przedmiot zamówienia lub jedna z części przedmiotu zamówienia w przypadku, gdy zamawiający zdecyduje się podzielić zamówienie i umożliwić składanie ofert częściowych.

Podrozdział 10.3. Klauzula „zatrudnieniowa” dotycząca zatrudnienia na potrzeby realizacji zamówienia

W ramach klauzuli „zatrudnieniowej”, wskazanej w art. 29 ust. 4 pkt. 1 ustawy PZP, zamawiający może wymagać do realizacji zamówienia zatrudnienia osób z następujących grup:

- bezrobotnych, o których mowa w *ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*,

- młodziocianych w celu przygotowania zawodowego,
- niepełnosprawnych, o których mowa w *ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*,
- innych niż wskazane powyżej, o których mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym, np.:
 - bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu *ustawy o pomocy społecznej*,
 - uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających po zakończeniu programu leczniczego,
 - chorych psychicznie, w rozumieniu *ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*,
 - zwalnianych z zakładów karnych, w rozumieniu *ustawy o pomocy społecznej*,
 - uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu *ustawy o pomocy społecznej*.

Wymóg zatrudnienia osób z powyżej wskazanych grup musi być powiązany z wykonaniem zamówienia publicznego, w ramach którego zamawiający określił przedmiotowy warunek, tzn., że zamawiający powinien wymagać zatrudnienia tych osób przy wykonywaniu zadań niezbędnych do dostarczenia towarów, świadczenia usług lub wykonania robót określonych w zamówieniu, a nie zatrudniania jako takiego.

Podrozdział 10.4. Klauzula dotycząca utworzenia/zwiększenia funduszu szkoleniowego

Ustawa PZP w art. 29 ust. 4 pkt. 2 i 3 stanowi, iż zamawiający może wymagać:

- utworzenia funduszu szkoleniowego, o którym mowa w *ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, w którym wpłaty pracodawcy stanowić będą, co najmniej czterokrotność najniższej wpłaty określonej w tych przepisach,
- w przypadku, gdy taki fundusz już istnieje zwiększenia wpłat pracodawcy na rzecz funduszu szkoleniowego do wysokości czterokrotności najniższej wpłaty określonej w *ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

Podrozdział 10.5. Czynności związane z zastosowaniem klauzul społecznych

Podczas zastosowania klauzul społecznych na podstawie art. 29 ust. 4 *ustawy PZP*, zamawiający jest zobowiązany do określenia odpowiednich wymagań w ramach:

- ogłoszenia o zamówieniu lub zaproszenia do negocjacji/składania ofert, jeżeli tryb postępowania nie wymaga ogłoszenia o zamówieniu, oraz
- Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, w tym także w projekcie umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Podrozdział 10.6. Elementy społeczne w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego

Określając warunki udziału w postępowaniu, zamawiający może uwzględniać elementy społeczne w przypadku, gdy wymaga tego przedmiot zamówienia. Najczęściej znajduje to zastosowanie przy udzielaniu zamówień publicznych, których przedmiotem są usługi niepriorytetowe wskazane w *Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie wykazu usług o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym*. Do usług niepriorytetowych należą między innymi usługi:

- hotelarskie i restauracyjne,
- edukacyjne i szkoleniowe,
- społeczne i zdrowotne,
- rekreacyjne, kulturalne i sportowe,
- rekrutacji i pozyskiwania personelu,
- prawnicze.

Elementy społeczne w ramach opisu spełniania warunków udziału w postępowaniu można uwzględniać tylko wtedy, gdy dany przedmiot zamówienia wymaga specyficznej wiedzy z zakresu zagadnień społecznych lub posiadania potencjału, który odpowiada na potrzeby o charakterze społecznym, jakie zamawiający zamierza zrealizować w ramach danego zamówienia publicznego. Oznacza to między innymi odpowiednie dobranie instrumentów prospołecznych do specyfiki zadania i warunków jego realizacji oraz do możliwości potencjalnych wykonawców. Nie ma sensu na przykład stawiać warunku zatrudnienia osób bezrobotnych przy realizacji prac wymagających wysokich kwalifikacji zawodowych czy też zamykać możliwość ubiegania się o realizację zadania publicznego wyłącznie dla organizacji pozarządowych lub podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne, jeżeli podmiotów, które byłyby zdolne zrealizować to zadanie na rynku nie ma lub jest ich niewiele.

Przykładowo: jeżeli zadanie należy do sfery pożytku publicznego i istnieją organizacje pozarządowe, które dysponują doświadczeniem i potencjałem niezbędnym do jego realizacji, to może warto zastosować podejście pośrednie i zlecić jego realizację w oparciu o Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ten sposób zlecania pozwala wspierać wypełnianie celów społecznych przez wykonawców zadań publicznych, którymi są podmioty statutowo powołane do realizacji tych celów. Jest on ograniczony wyłącznie do tego typu podmiotów, ale zakres zadań zleczanych jest także zawężony do zadań sfery pożytku publicznego.

Jeżeli natomiast do zlecenia danego zadania należy zastosować ustawę PZP i nie ma organizacji pozarządowych, które mogłyby je realizować, to raczej należy rozważyć wykorzystanie podejścia w sposób bezpośredni, na przykład poprzez zastosowanie wymogu zatrudnienia osób zagrożonych społecznym wykluczeniem.

ZAŁĄCZNIKI

Do czasu wejścia w życie rozporządzenia ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego wydanego na podstawie ustawy wdrożeniowej obowiązują wskaźniki procentowe do obliczania wysokości korekt finansowych dla zamówień publicznych, określone w załączonych do niniejszych wytycznych tabelach:

Tabela 1 – Wskaźnik procentowy W%, stosowany dla obliczenia wysokości korekty finansowej dla zamówień publicznych, które są w całości objęte dyrektywą 2004/18/WE lub 2004/17/WE.

Tabela 2 – Wskaźnik procentowy W%, stosowany dla obliczenia wysokości korekty finansowej dla zamówień publicznych, które nie są objęte dyrektywą 2004/18/WE lub 2004/17/WE, lub są objęte nimi jedynie częściowo.